

Arbejdsmarkedets Feriefond
 Hausers Plads 20, 4
 Postboks 1192
 1011 København K

SKOV- OG NATUR-
 STYRELSEN Storstrøm

Ref. mro/sxl/awh
 Den 11. august 2009

UDKAST

Udvikling af Tårnborggård som regionalt kraftcenter for naturturisme, kulturhistorie og naturformidling

Indhold

1	Behovet for et kraftcenter	2
1.1	Samarbejdspartnere	4
1.2	Formål	4
1.3	Effekt	5
2	Struktur og hovedkomponenter for projektet.....	5
2.1	Formidling	5
2.2	Natur- og kulturturisme.....	6
2.3	Naturskole.....	6
2.4	Sundhed	6
2.5	De regionale sammenhænge og arealer	6
2.6	Aktiviteter	7
2.6.1	Kulturhistorisk rollespil	7
2.6.2	IT-spil	8
2.6.3	Sans naturen.....	8
2.6.4	Meditation	9
2.6.5	Ekstremturisme	9
2.7	Faciliteter	10
2.8	Projektets organisation og medfinansiering.....	13
3	Ansættelse af naturvejleder / projektleder for Tårnborggård Naturcenter.....	14
	Budget.....	14

1 Behovet for et kraftcenter

Tårnborggård Naturcenter er det naturlige centrum for naturformidling, friluftsliv, kultur og sundhed i Slagelse Kommune. Med stærke regionale forbindelseslinjer til bl.a. Næstved, Sorø og Skælskør, kan det medvirke til at styrke turisme i hele regionen.

Beliggenheden ved Korsør Nor, tæt på Korsør, brohovedet til Fyn og Jylland via Storebæltsbroen og Nye Korsør station samt nærheden til Højbjerg Skov, Korsør Lystskov og Tårnborggårds arealer, giver rig mulighed for at tilbyde en bred formidling inden for natur, miljø, kulturhistorie og sundhed. Via stiforbindelser til en række andre naturområder i kommunen og regionen, kan denne formidling bredes yderligere ud, ligesom Tårnborggård - som i fortiden – bliver det naturlige start og slutsted for den aktive naturturist

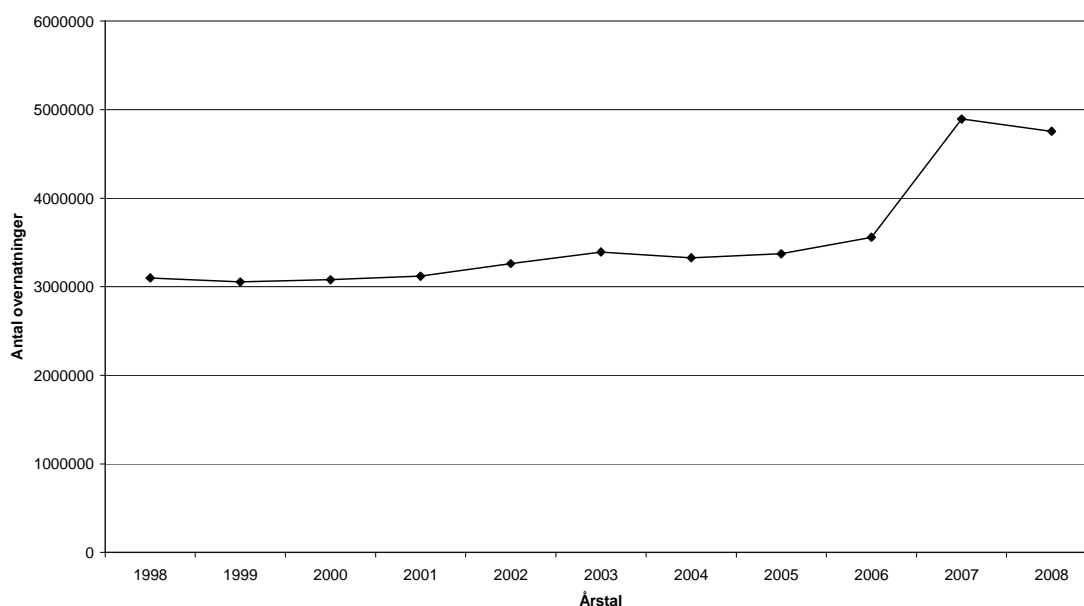
Området indeholder en rig historie og væsentlige arkæologiske interesser. På den høje bakke, tæt ved kirken, ses voldstedet, hvor der i middelalderen lå det kongelige slot – Tårnborg. Omkring slottet har der ligget en ladegård og en anseelig boplads med mange huse. Marsk Stigs rev, der strækker sig ud i Noret sydøst for Tårnborg kirke, har fungeret som læmole eller skibsbro for havnen ved den middelalderlige boplads, hvor Tårnborg dengang blomstrede som en rig og livlig handelsplads. Kongebreve, som er udstedt på Tårnborg første gang i 1254 og igennem de efterfølgende 100 år, fortæller, at kongerne har brugt Tårnborg og ført regering herfra i den tidlige middelalder

Tårnborggård Naturcenter skal fungere som kraftcenter for hele kommunen og med muligheder for hele regionen. Aktiviteterne tager afsæt i centeret og foregår overalt i kommunen. For turister vil der blandt andet være adgang via Korsør station og fra motorvejen. Her vil der også være sammenhæng til den nye naturrastepads, der er projekteret i området. Det er netop besluttet at investere i, at den nedlagte jernbane mellem Næstved, Slagelse og Skælskør skal være en natursti – kaldet "Fodsporet". Det er vigtigt, at denne nye grønne hovedvej ikke ender blindt, men gives en stærk regional sammenkobling med den øvrige grønne infrastruktur - ikke mindst til Korsør (Storebæltsbroen), som for mange turister vil være det naturlige start- eller slutpunkt. Her har Tårnborggård en ideel placering.

Behovet for at få et sådant kraftcenter kan blandt andet ses af figur 1 og 2 nedenfor. Af figurene fremgår det tydeligt, at antallet af besøgende i region Sjælland er steget betragteligt i perioden fra 1998 til 2008. Denne positive udvikling kan med fordel udnyttes, hvor man gennem endnu bedre tilbud til de besøgende og koordinering af disse kan tiltrække endnu flere turister til området. De øgede muligheder og den øgede tilgængelighed kan sikre en fortsat udvikling af naturturismen. Derved vil det også være muligt med øget udlejning af ferieboliger hele året rundt, hvilket vil medføre, at værdien af de store sommerhusområder langs Storebæltskysten vil stige i værdi.

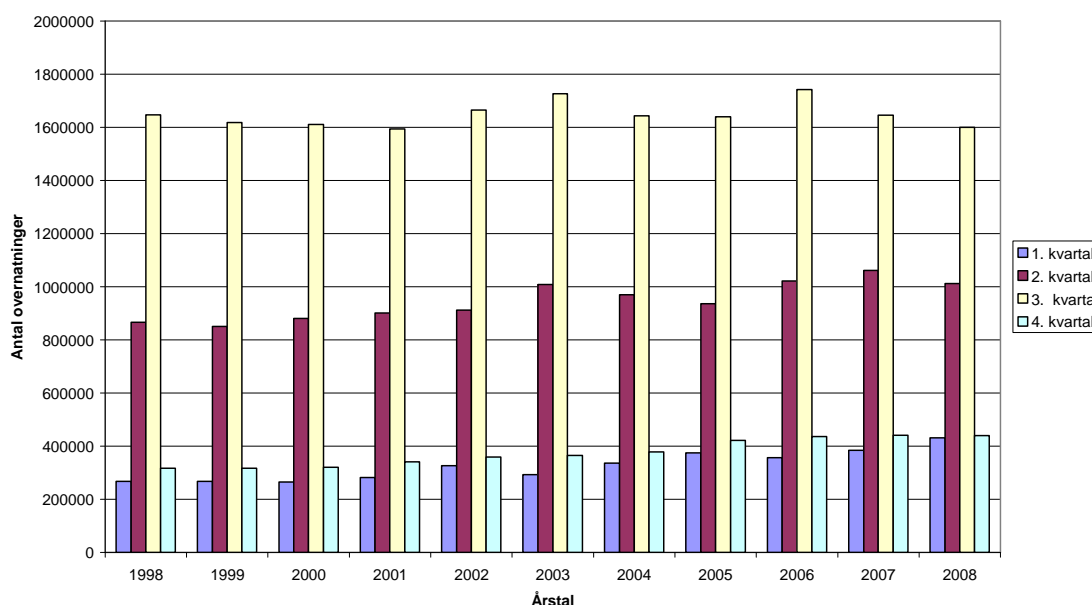
Men det ses samtidig, at der er betydelige forskelle på antallet af besøgende over året. Således topper antallet af besøg om sommeren og er mindre i vinterhalvåret. Dette billede har ikke ændret sig væsentligt over de ti år, som grafen viser. Et center som Tårnborggård kan gennem aktiviteter tilpasset årstiden, og gennem den generelt øgede opmærksomhed der kommer på de tilbud, som naturområderne indeholder, medvirke positivt til at fremme turismen i de mindre besøgte dele af året, og dermed fremme helårsturismen i hele regionen.

Udvikling i antal overnatninger Region Sjælland

Figur 1: Udviklingen i antallet af overnatninger i Region Sjælland – 1998 – 2008 (Danmarks Statistik, 2009)

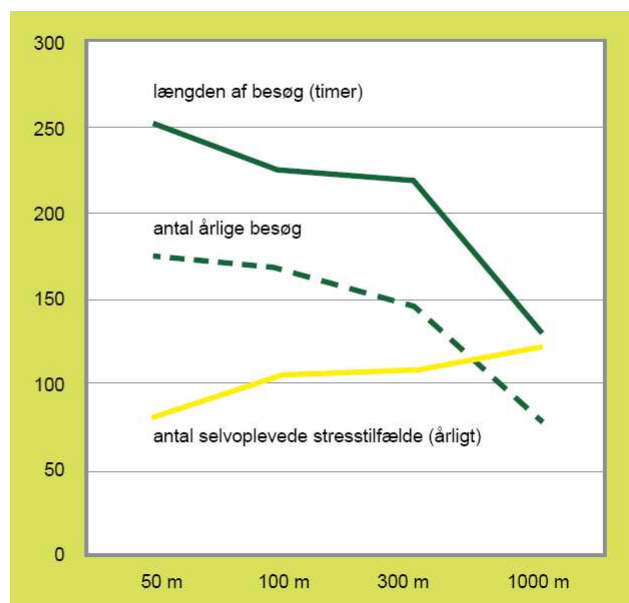
Udvikling i antal overnatninger fordelt på kvartal

Figur 2: Udviklingen fordelt på kvartal i antallet af overnatninger Region Sjælland 1998 - 2008 (Danmarks Statistik, 2009)

Desuden er der stadig stigende fokus på den positive effekt, som naturen har på sundheden. Institut for Skov og Landskab ved det Biovidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet har i 2008 udgivet rapporten "Natur og Sundhed", som belyser sammenhængen mellem "grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed". Rapporten konkluderer, at der er en nær sammenhæng mellem mental sundhed og fysisk sundhed, og at stress er ved at udvikle sig til en af de største trusler mod folkesundheden i den vestlige verden. Der er tilsyneladende en sammenhæng mellem brugen af et grønt område og hvor stressede folk, som bor

omkring området, er. Dette fremgår tydeligt af figur 3 nedenfor, som viser sammenhængen mellem afstand til et naturområde, hvor længe og hvor mange gange man besøger området, og folks egen oplevelse af stress.

Figur 3: Sammenhængen mellem grønne områder og stress.

1.1 Samarbejdspartnere

Tårnborggård Naturcenter vil være det oplagte sted at skabe rekreative tilbud til sundhedsfremmende / sygdomsforebyggende arbejde i samarbejde med kommunen og andre partnere. Aktiviteterne skal fremme en aktiv livsstil og fremme deltagernes lyst til selv at gøre en aktiv indsats for at sikre livslang mental og fysisk sundhed.

Slagelse Kommune har med i overvejelserne, at Tårnborggård kan være en placering for kommunens naturskole. Såfremt det politisk besluttet at vælge denne løsning, vil det give naturskolen en god base, og samtidig vil naturskolens faste naturvejledere være med til at skabe et stærkt fagligt miljø på Tårnborggård Naturcenter.

VisitSydvestsjælland og Sydvestsjællands Museum deltager begge i projektet. Begge arbejder med formidling til hhv. turister og børn/unge.

Andre oplagte samarbejdspartnere er det nærliggende Gerlev Idrætshøjskole, Gerlev Legepark og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC). Disse tre institutioner har netop er fokus på sundhed. Det vil være oplagt at indgå en aftale med idrætshøjskolen om anvendelse af Tårnborggård og andre arealer til skolens aktiviteter, da det i forbindelse med udbud af adventureforløb har betydning at råde over skov- og naturområder, der har åbent året rundt og døgnet rundt.

1.2 Formål

1) Udvikle Tårnborggård som helårscenter for naturvejledning, sundhedsfremmende tiltag i naturen og formidling af kulturhistorie, så det bidrager til nye oplevelses-, aktivitets-, og sundhedstilbud til turister gennem natur- og friluftsturisme (såvel "dagsturister" som turister der kommer langvejs fra), skoler, daginstitutioner, sundhedsorganisationer og friluftorganisationer.

2) Tårnborggård skal som center bidrage til at skabe helhed og sammenhæng med de andre offentlige naturarealer i regionen. Derfor skal der også ske udvikling af faciliteter andre steder i regionen. Aktiviteterne skal kobles op på hinanden, så de giver

turisterne oplevelsesmuligheder for både fysikken og sanserne. Tårnborggård og de andre områder skal derfor samlet bidrage til, at der kommer flere attraktive besøgsmaal i Slagelse Kommune og i Region Sjælland.

1.3 Effekt

Det forventes at dette tiltag blandt andet resulterer i:

- 1) Flere turister vil besøge Slagelse kommune og Sydvestsjælland – i en eller flere dage.
- 2) Et øget udbud af aktiviteter hele året, der resulterer i en øget helårsturisme i området, samt øget lyst til at bosætte sig i Sydvestsjælland.
- 3) En øget viden om natur og kulturhistorie for flere forskellige målgrupper.
- 4) Flere skoler og daginstitutioner vil bruge naturen som læringsrum både på selve Tårnborggård, og på de andre naturarealer i regionen.
- 5) En øget brug af natur og grønne områder af flere målgrupper, hvilket kan medvirke til generelt forøget velvære og sundhed

2 Struktur og hovedkomponenter for projektet

2.1 Formidling

Som center for formidling af natur, kultur og sundhed kan Tårnborggård gennem den centrale placering i forhold til de regionale og nationale friluftsruter "Sjællandsleden" og den kommende natursti "Fodsporet" på den nedlagte Slagelse-Næstved-bane fremme naturturisme og en aktiv livsstil i hele regionen.

Centeret kan øge informationen til kommunens borgere og turister om natur- og kulturværdier i kommunen, og de muligheder de giver, så de besøgende kan opleve, forstå og føle ansvar for naturen, miljøet, landskabet og kulturhistorien. Der kan arbejdes med nye tilbud til "Kulturkørekort", som er en platform for en række undervisningsforløb til skoler og daginstitutioner, der styrker børn og unges historiske bevidsthed og deres forståelse af hvilken effekt mennesket har og har haft på landskabet. Kulturkørekortet er en væsentlig del af det formidlingstilbud, som Sydvestsjællands Museum tilbyder børn i Slagelse og Sorø kommuner. Sydvestsjællands Museum kan tillige indgå med forfattere til de oplysningstavler eller IPOD spots, der kan tilbydes rundt på de forskellige ruter.

Blandt andet kan Tårnborggård Naturcenter fungere som det naturlige "Grønne Forsamlingshus" i Slagelse kommune, hvor foreninger kan afholde deres egne aktiviteter og benytte centerets tilbud i smukke og interessante omgivelser.

Centeret kan også være medvirkende til, at fremme brugen af naturen som læringsrum f.eks. i dagtilbuddene og i skolerne. Samtidig vil det kunne være med til at udbygge kompetencerne hos personalet på Vestsjællands skoler og daginstitutioner inden for udeskoleundervisning. De mange skovbørnehaver samt den nye skovdagpleje kunne her finde et naturligt mødested for nogle af deres udfoldelser.

Vælger Slagelse Kommune at placere sin naturskole på Tårnborggård Naturcenter, vil det være med til at styrke naturcenteret fagligt. Desuden vil naturcenterets medarbejdere være en del af Skov- og Naturstyrelsens netværk af natur- og sundhedsvejledere samt naturskoleaktiviteter. Tilsammen vil det give mulighed for aktivt at formidle natur, kultur, friluftsliv og sundhed med en høj faglig kvalitet.

For at sikre flersidigheden, bør formidlingen udarbejdes i partnerskaber mellem private, Slagelse kommune, Skov- og Naturstyrelsen, Kulturministeriet, Kulturarvsstyrelsen, Sydvestsjællands Museum, sundhedsmyndigheder, interesseorganisationer, skoler, højskoler og andre.

Samlet kan dette være med til at give et naturligt afsæt for Slagelse kommunes Agenda 21 strategi, børne- og ungepolitik, sundhedspolitik, samt natur- og parkpolitik, som igen giver naturlige rammer for centerets indhold og aktiviteter.

2.2 Natur- og kulturturisme

Naturturismen tager udgangspunkt i den forøgede og forbedrede formidling og de aktiviteter der er nævnt ovenfor. Den kan blive styrket gennem den stærkere sammenhæng mellem de forskellige naturområder, der er i regionen, heriblandt gennem muligheden for længere ture langs med Sjællandsleden og "Fodsporet". Men også de korte besøg til Tårnborggård og mulighederne for at komme rundt om Korsør Nor og Skælskør Nor vil fremme naturturismen. Der kan også skabes bedre muligheder for oplevelser bevægelseshandicappede gennem et samarbejde med stiforbindelse til det nærliggende Musholm Bugt Feriecenter, som er specielt indrettet til (bevægelses)hæmmede. Ved at indgå i et aktivt partnerskab med Gerlev Idrætshøjskole er det tanken at Tårnborggård og de 'øvrige offentlige skove og naturarealer kan indgå i oplevelses- og adventurepakker.

2.3 Naturskole

Slagelse Kommune har egen naturskole med to fastansatte naturvejledere. Såfremt Slagelse kommune vælger at placere denne på Tårnborggård Naturcenter, vil der blive skabt et stærkt fagligt miljø. Samtidig vil samarbejdet mellem naturskolen og naturcenteret kunne give en større fleksibilitet til gavn for såvel naturcenterets tilbud til turister og andre som til naturskolens brugere.

2.4 Sundhed

Der tages udgangspunkt i overskrifterne under formidling og naturturisme, men med et øget fokus på motion og sundhed.

Det kan f.eks. være ved at gennemføre naturvejledning i forbindelse med konkrete motionsaktiviteter - løbeture, vandreture, fitness med naturens egne materialer og ikke mindst en øget brug af de regionale vandreruter Sjællandsleden og "Fodsporet" samt stierne rundt om Korsør Nor og Skælskør Nor. Der kan tillige blive tilrettelagt og tilbudt kulturhistoriske cykelture i dele af landskabet, hvor cyklisterne bliver guidet undervejs enten via skilte eller med GPS og Ipod informanter.

Der bør derfor både laves arrangementer specielt rettet mod specielle grupper – ældre, overvægtige, folk med hjerte- karsygdomme, handicappede, skoleelever og generelle arrangementer for alle, som har lyst.

2.5 De regionale sammenhænge og arealer

(Se bilag 1)

Ud over de faciliteter og aktiviteter, der er genstand for ansøgningen, er der gode forbindelseslinjer regionalt, som enten allerede er etableret eller under realisering, og som knytter de forskellige områder sammen. Der er inden for de seneste 15 investeret betydelige beløb i offentligt tilgængelige skov- og naturarealer samt stisystemer i regionen, jf. tabel 1.

Via Sjællandsleden er der sammenhængende stiforbindelse for cyklende og gående til Slagelse og Skælskør og videre rundt i regionen.

Den kommende natursti "Fodsporet" på den nedlagte jernbane giver sammenhæng mellem Skælskør, Slagelse og helt ned til Næstved. "Fodsporet"s faciliteter og

aktivitetsmuligheder vil ydermere forøge mulighederne for turisme, formidling og sundhedsfremme. Sammen med Sjællandsleden, er "Fodsporet" med til at knytte hele området sammen og forbinde det med andre dele af Sjælland og Møn. I området mellem Slagelse, Korsør, Skælskør og Dalmose udgør de to stisystemer næsten 70 km sammenhængende vandre- og friluftsmuligheder tilsammen.

Færdiggørelse af stien rundt om Korsør Nor, samt forbedring af den eksisterende sti vil sammen med Sjællandsleden give forbedret adgang til Skov- og Naturstyrelsens "Højbjerg Skov" og Musholm Bugt Feriecenter, og de særlige kørestolsstier, som Skov- og Naturstyrelsen og Slagelse Kommune i samarbejde har etableret der.

Stien fra Musholm Bugt Feriecenter kan udbygges, så den er sammenhængende hele vejen til broanlægget. Det vil give såvel bevægelseshæmmede som andre adgang til området og de nedenfor foreslåede faciliteter - fugleskjul, udsigtspunkt samt klatrefaciliteter - samtidig med, at det øger antallet af turmuligheder i området.

I relativ nærhed af Tårnborggård ligger desuden Skov- og Naturstyrelsens skov, "Bakkely Skov", samt Gerlev Idrætshøjskole, Gerlev Legepark og CISC.

Tilgængeligheden til stien rundt om Skælskør Nor kan forbedres med en bedre belægning. Denne sti hænger sammen med såvel Sjællandsleden som den kommende natursti "Fodsporet". Vest for Skælskør ejer Skov- og Naturstyrelsen "Kobæk Skov" og "Kobæk Sø". Ved Skælskør Fjord ligger Vasebro Naturbase, som ejes af Slagelse Kommune. Der er derfor gode muligheder for, at Skælskør-området kan blive udgangspunktet for en række aktiviteter for turister og andre brugere.

Fra Skælskør er der principfastlagt en sti, der via Dalmose vil give forbindelse til Kongskilde og Tystrup-Bavelse-søerne.

Kongskilde Friluftsgård og de nærliggende områder kan fungere som endnu et center for formidling, turisme og aktiviteter, hvis fokus udvides fra alene at betjene skoleelever til også at tilbyde aktiviteter og oplevelser for en bredere befolkningsgruppe. Blandt andet kan et primitivt ældre skovhus indrettes som tilhørssted for en række aktiviteter i naturen f.eks. til rollespilsforeninger.

Tabel 1: Skov- og Naturstyrelsens investeringer i nye skov- og naturarealer med tilhørende faciliteter i Sydvestsjælland i de sidste 15 år

Areal	Anlægsår	Pris
Natursti "Fodsporet" på Slagelse-Næstved-banen	2009-2011	48,0 mio
Kyststi ved Musholm	2009	0,5 mio.
Højbjerg Skov v. Korsør	2003-2008	3,0 mio
Bakkely Skov v. Vemmelev	1996-1999	3,5 mio.
Kobæk Skov v. Skælskør	2005-2008	2,5 mio.
Kobæk Sø v. Skælskør	2008-2009	0,7 mio.

2.6 Aktiviteter

Aktiviteterne skal understøtte de tre gennemgående temaer – formidling, naturturisme og sundhed. Dette kunne for eksempel dreje sig om:

2.6.1 Kulturhistorisk rollespil

Som tidligere nævnt er Tårnborg meget interessant historisk set, da der tidligere har ligget en driftig handelsby og et slot, hvorfra kongen har styret sin regering. Også Kongskilde optræder i historiebøgerne. Ved forrige årtusindeskifte gik kongevejen her

forbi og i 1076 blev liget af Danmarks konge, Svend Estridsen, ført forbi Kongskilde på vej mod kongebyen Roskilde, hvor bisættelsen skulle finde sted.

Disse historiens vingesus kan danne en rigtig god baggrund for "live"rollespil. Rollespil er efterhånden en meget populær fritidsinteresse, der trækker børn og voksne ud i naturen og ind i fantasiens univers. Oftest er det orker og elver der kæmper, men med Tårnborggårds historie vil det være oplagt at lade den virkelige historie med danske konger, feltherrer, adelsmænd og bønder sætte rammen.

Det kan være i form af sommerevents af af 2-3 dages varighed, hvor børn og voksne fra hele landet genoplever historien. Det vil være oplagt at gennemføre denne aktivitet i samarbejde med den lokale rollespilsforening "Gondalors krone" fra Vemmelev.

Ligeledes er der perspektiv i at udvikle en rollespilsfolder, der beskriver konkrete historiske hændelser i området og sammenkobler dem med en beskrivelse af en række personkarakterer. Folderen kan være til glæde for eksempelvis spejdergrupper og skoleklasser, der hører til i lokalområdet eller som er på lejrtur.

Både folderen og sommereventene kan være med til at styrke brugernes historiske viden og deres lokalkendskab, samtidig med at de kommer ud i naturen og får bevæget kroppen.

2.6.2 IT-spil

Børn og unge er meget optaget af it: mobiltelefoner, computer, GPS osv. Disse værktøjer forbindes ofte med stillesiddende indendørsaktiviteter, men de kan lige så vel bruges ude i naturen og på den måde være med til at motivere de unge til mere fysisk aktivitet og frisk luft.

For eksempel har brugen af GPS og sporten "geocaching" (GPS-skattejagt) efterhånden vundet rigtig stor indpas hos befolkningen – lige nu findes der 10450 "skatte" rundt omkring i Danmark. Det at koble et "nyt" medie som GPS med oplevelser i naturen er altså en aktivitet, der tiltrækker folk.

Det kan være i form af en aktivitet, hvor nogle af de interessante punkter i landskabet formidles gennem en opdigtet historie. Det kan være ved at iscenesætte et mysterium. F.eks. kunne det være en krybskytte, der er på spil, hvor politiet har fire mistænkte og en række spor. Sporene er placeret, så de leder publikum rundt til forskellige interessante lokaliteter. På en hjemmeside kan brugerne finde koordinater til sporene, baggrundshistorie, beskrivelser af de mistænkte, vejledninger, løsningen på mysteriet mm. Således er aktiviteten lige til at gå til og brugerne kan forberede sig hjemmefra. Mysteriet kan skiftes ud med passende mellemrum, så der er mulighed for at prøve flere gange.

Aktiviteten henvender sig både til de lokale, men i høj grad også til turister og man kunne overveje at lade materialet oversætte til engelsk/tysk, så udenlandske turister også kan få glæde af det.

Gerlev Legepark er allerede langt i udviklingen af it-baserede naturspil, så det vil være oplagt at samarbejde om udviklingen af aktiviteten.

2.6.3 Sans naturen

Det er sjældent at man ser naturformidlingstilbud, hvor hovedmålgruppen er handicappede. Men da ophold i naturen beviseligt er med til fremme livskvaliteten, så er der en grund til også at have handicappede som fokusområde, særligt i lyset af nærheden til Musholm Bugt Feriecenter, der henvender sig særligt til (bevægelses)handicappede.

Formidlingsaktiviteten "Sans naturen" kan indeholde mange forskellige elementer afhængig af hvilket handicap, der er tale om. Aktiviteten kan også sagtens give et udbytte til ikke handicappede, her er det blot et spørgsmål om, at de kommer til at opleve naturen på en anden måde, end de er vant til.

Ved følgende handicap kunne formidlingselementerne for eksempel være:

- Blinde og døve: Fokus på føle- og lugtesans – Bare fødder i skovbunden, oplev naturen (skind, knogler, blade) med fingrene. Duft skovbunden, svampe mm.
- Demente: Styrk hukommelsen, genoplev tidligere oplevelser gennem sanserne – duften af høstakke, lyden af nogle særlige fugle mm.
- Bevægelseshandicappede: Både ved Musholm Bugt Feriecenter og ved Kongskilde Friluftsgård er der kørestolsegnede stier, der gør det muligt for de bevægelseshandicappede at komme helt ud i naturen. Det kan udnyttes til at give dem nogle anderledes sanseoplevelser.

2.6.4 Meditation

I de flestes hverdag er der fuld knald på og stress er et ikke ukendt fænomen. Naturområderne i sig selv god mulighed for at koble af, som nævnt ovenfor, men der er også et potentiale i at udvikle nogle særlige meditationspladser og konkrete meditationsaktiviteter.

Tiltaget kan udvikles i samarbejde med nogle af de lokale foreninger og det vil være naturligt at benytte deres instruktører i aktiviteter og eventuelle kurser. Det er oplagt også at inddrage kommunens sundhedsmyndigheder som partnere i udviklingen af tilbuddet.

2.6.5 Ekstremturisme

Mange danskere, særligt unge mennesker, tager til udlandet for at få stillet deres lyst til eventyr. Ofte så er det aktiviteter som klatring, MTB, kajak osv. der står højt på ønskelisten. Men hvorfor skulle de ikke kunne få stillet denne lyst herhjemme? Gerlev Idrætshøjskole har en meget stor kapacitet inde for dette område og helt konkret udbyder de en adventure linje, hvor ovenstående aktiviteter er i centrum. Geografien i området giver os alle muligheder for at udøve ekstrem sport, med skov, søer, åer, kyst og bakket terræn.

Det vil derfor være oplagt i samarbejde med Gerlev Idrætshøjskole at udvikle nogle tilbud inden for ekstremturisme, hvor det er af afgørende betydning at råde over nogle offentlige skov- og naturarealer, hvortil der er adgang døgnet rundt.

Gerlev Idrætshøjskole har været inddraget i inspirationsfasen i forbindelse med nærværende ansøgning, og har bidraget med en række forslag, som er anført nedenfor. Flere af forslagene har en karakter som nødvendiggør en nærmere afklaring af i hvilket omfang og hvor disse kan realiseres på offentlige naturarealer i området.. De fremgår derfor p.t. ikke af budgettet, men skal indarbejdes, når det er nærmere afklaret hvorledes ideerne kan realiseres.

Gerlev Idrætshøjskoles forslag:

1. Fra fysiske udfordringer til Ekstremturisme

- Standard adventurebane, der kan gennemføres i loops, således at man krydser sit spor
- Ekstrem adventurebane med flexible udfordringer men med udnyttelse af skoven, søerne, åerne, kysten og det bakkede terræn.
- Outdoor-fitness bane for alle aldersgrupper, der er udviklet med afsæt i naturens egen materialer

- Extrem-fitnessbane, hvor det er naturens tunge "elementer" – sten, stammer og bakker - der er træningsredskaberne
- Mountain-bike track, der tager hensyn til naturen men med 3 niveauer i udførelse
- Orienteringsbane, med faste orienteringspunkter – kan suppleres eller kombineres med GPS orientering

2. Regionens/kommunens første Rope-course baner

Gerlev Idrætshøjskole har udviklet og formidlet træningsoplevelser i forhindringsbaner, hvor kraftige reb-kombinationer indgår i opbygningen.

- Mini Tarzan forhindringsbane eller low-rope course, hvor de mange reb-kombinationer med forhindringsudfordringer ikke må være højere end alle kan uskadet træde eller hoppe ned på jorden
- Maxi Tarzan forhindringsbane eller high-rope course, hvor udfordringerne er af en sådan karakter at de kun kan gennemføres med vejledning af natur- eller aktivitetsguide i forbindelse med særlige kurser og aktivitetstilbud

3. Kursus- og uddannelsestilbud i fysisk aktivitet, sundhedsfremme og naturformidling

- Udvikling af længerevarende kursustilbud, hvor der arbejdes med progressivitet i de fysiske udfordringer og med samtidig bevidstgørelse af naturens muligheder for fremme af fysisk, mental og social sundhed. Kursustilbuddene kan variere fra weekend arrangement til 4-dages hike- og udfordringsture.
- Kompetencekurser i natur- og aktivitetsformidling for kommunens og regionens ansatte på skoler og institutioner. Dette kursusforløb udarbejdes af naturvejlederen, Skov og Naturstyrelsen og Gerlev Idrætshøjskole i samarbejde med kommunen og regionen.
- 4 måneders Projektlederuddannelse i Natur- og Aktivitetsformidling på Gerlev Idrætshøjskole. Det stigende omfang af naturområder, der anvendes til motiverende naturformidling og aktiviteter i oplevelses- og sundhedens tegn skaber et stigende behov for unge ildsjæle med faglig baggrund i formidling, leg og teoretisk forståelse for naturvejledning og sammenhænge mellem fysisk aktivitet og sundhedsfremme. På sigt kan elever på Projektlederuddannelsen i Natur- og Aktivitetsformidling indgå som faste igangsættere på kommunens/regionens naturområder herunder Tårnborggård.

(Gerlev Idrætshøjskoles forslag – slut)

2.7 Faciliteter

(Se bilag 1, 2 og 3 for placering)

Faciliteterne, der skal bruges til de mange aktiviteter udgøres dels af de eksisterende bygninger på selve Tårnborggård, og dels af en række nye faciliteter, som tænkes placeret ved henholdsvis Tårnborggård, Korsør- og Skælskør Nor, langs Musholmstien, herunder under Storebæltsbroen, samt ved Kongskilde Friluftsgård.

1. Stuehuset Tårnborggård (se bilag 2)

Kan indrettes til kontorer og andre driftsmæssige funktioner for et natur- og kulturcenter (naturskole/naturvejledertjeneste), samt til møde- og samlingsrum for naturskolen og være åbent for andre grønne grupper og arrangementer.

2. Driftsbygningerne (se bilag 2)

Den gule murstensbygning er p.t. i god stand m. en vis basisindretning. Der indrettes naturskole, naturværksted samt samlingsrum for arrangementer.

Kampestensladen kan rumme mere ekstensive naturcenteraktiviteter, pladskrævende udstyr, klassesæt, o.s.v. Der kan ved ombygning indrettes naturlokaler til supplement af lokalerne i den gule bygning. Her kan også Kulturkørekorlets formidlere holde til, når de sammen med naturskolen i Slagelse underviser i "Historie i naturen".

3. Bålhytte (se bilag 2)

I den sydlige del af haven placeres en bålhytte med 1-2 bålpladser og overdækkede bord/bænke. I bålhytten kan der foregå udeskoleundervisning og den kan benyttes til samling af grupper, arrangementer med primitiv mad i naturen o.s.v. Hytten skal udføres i tilpassede naturmaterialer. Bålhytten skal gøre det muligt at afholde aktiviteter udendørs året rundt.

4. Arbejdsborde og bålplads ved noret (se bilag 2)

I forbindelse med formidlingsaktiviteter ved noret, f.eks. fiskefangst m.v., er der behov for nogle rustikke arbejds-plankeborde (ikke bænke), hvor deltagerne kan arbejde med fangsten m.v. og hvor der kan foregå udeskoleundervisning. Til samme formål er der brug for et primitivt bålsted. Borde og bålsted udføres i rå materialer i Skov- og Naturstyrelsens rustikke og naturtilpassede design.

5. En lille anløbsbro (se bilag 2)

I forbindelse med formidling og fiskeriaktiviteter på/ved noret etableres der en lille anløbsbro, hvor en jolle, som indgår i disse aktiviteter kan fortøjes.

6. Arbejdsbord (se bilag 2)

Ved fiskebroen (pkt. 7) sættes der et rustikt arbejdsbord, hvor der kan arbejdes med fisk og insekter, som indfanges fra fiskebroen.

7. Fiskebro m. skjult observationspost (se bilag 2)

Til brug for formidling og oplevelsesmuligheder i mosen etableres der en fiskebro i kanten af et af mosens sydlige vandhuller. Hvis det er muligt, konstrueres broen således, at den samtidig skaber mulighed for at komme ud på en af de små holme, som findes i vandhullet. Her etableres der et camoufleret observationssted, hvorfra man i skjul og uden at forstyrre kan observere fuglelivet i området.

8. Fugletårn ved Tårnborggård (se bilag 2)

Skjult i bevoksningens vestlige bryn etableres der et fugletårn, hvorfra hele det centrale moseområde vest herfor kan observeres og formidles, uden at man behøver at gå ind i området.

9. Opgradering af stierne på Tårnborggård. (se bilag 2)

På naturarealerne rundt om Tårnborggård anlægges der nye trampestier som supplement til den eksisterende trampesti – Kirkestien. Stierne afmærkes i terrænet med Skov- og Naturstyrelsens standard rutemarkeringspæl.

10. Sti rundt om Korsør Nor (se bilag 1)

For at forbedre mulighederne for at komme til Tårnborggård via naturstier, anlægges der grusbefæstelse på den eksisterende trampesti langs Korsør Nor Stien anlægges således, at der vil være adgang for både kørestolsbrugere, gående og cyklende. Stien vil desuden knytte Tårnborggård direkte op på den del af Sjællandsleden, der går vest om Korsør Nor.

11. Sti rundt om Skælskør Nor (se bilag 1)

Den eksisterende trampesti rundt om Skælskør Nor opgraderes ved anlæg af grusbefæstelse på samme måde som på stien ved Korsør Nor. Dette vil forbedre adgangsmulighederne rundt om Noret væsentligt – stien vi kunne benyttes til motionsaktiviteter, så som stavgang, hele året, og kørestolsbrugere vil kunne opleve

Noret fra stien. En opgraderet sti rundt om Skælskør Nor vil koble dette naturområde op på "Fodsporet", "Sjællandsleden" og den nyanlagte offentlige "Kobæk skov" ved Skælskør.

12. Fugletårn ved Skælskør Nor (se bilag 1)

På et ikke endnu fastlagt sted langs med Noret, bygges der et fugletårn, som kan sikre udsigt ud over Noret og mulighed for at observere det rige fugleliv her, således at det giver mindst mulig gene for fuglelivet.

13. Handicapvenligt fugleskjul ved det østlige punkt af Lejsø (se bilag 3)

For at kunne observere det rige fugleliv i området og øge attraktiviteten af vandremulighederne etableres der et handicapvenligt lavt fugleskjul ved den østlige del af Lejsø. Afhængig af lodsejerforhandlinger vil fugleskjulet evt. kunne placeres ved den vestlige del af Lejsø, som er privatejet (Kruusesminde)

14. Udsigtspunkt ved Højklint (se bilag 3)

På udsigtspunktet "Højklint" etableres der en træplatform med form som en halvcirkel, med adgang for kørestolsbrugere og bro-besøgende, hvorfra der kan ses ud over Storebælt og pylonerne mod vest og langs med kystlinjen op til Lejoddens nordspids.

15. Anlæg af manglende befæstelse på stiforbindelsen fra Kruusesminde til Højklint (se bilag 1 og 3)

Den handicapvenlige sti fra Musholm Bugt Feriecenter mod Storebæltsbroen bør gøres færdig – dvs. at den via Kruusesminde føres igennem til brofæstet og Revhuset, hvorfra der er adgang videre til Korsør by og naturrastepladsen øst for betalingsanlægget. På den private naboejendom Kruusesminde, hvortil der er offentlig adgang på p.t. eksisterende markveje, er der behov for udbedring af befæstelsen på 3 km markvej og nyanlæg af 250 m kørestolsegnede grussti for at kørestolsbrugere kan benytte markveje og stier hele året og dermed også komme ud til brofæstet m.v

16. Information ved brofæstet og Revhuset.(se bilag 3)

Der etableres passende skiltning under broen på og på selve Revhuset ved (Foreningshuset) ved Halsskov Odde samt etablering af skiltning på den normale parkeringsplads for bilister, der tager et stop ved brofæstet. Under selve broen er det en oplevelse at høre trafikken henover hovedet på én og betragte de ufattelige dimensioner af vejanlægget. Der etableres en tavle under broen, med teknisk og anden relevant information om broen samt en anden tavle, der viser ud mod nord for adgang og oplevelsesmuligheder hen mod Musholmscentret. På foreningshuset placeres en stortavle, der angiver geografien og turmulighederne hen på den modsatte side af motorvejen under broen. På bilparkeringspladsen/naturrastepladsen etableres der ligeledes stortavle, der viser ned til parkeringspladsen ved Halsskov Odde og desuden viser, hvordan man kommer videre hen under motorvejen og kan gå op på Højklint med udsigtsmulighederne udover broen, udover pylonerne og op langs med Lejsø.

17. Klatrefaciliteter ved brofæstet (se bilag 3)

Endelig etableres der ved brofæstet klatremuligheder, som kan bruges i forbindelse med ekstremturisme eller ved særlige arrangementer. Der kan således både etableres en egentlig klatrevæg, bouldervæg samt muligheder for rappelling. Væggene indrettes således at der både er muligheder for trænedede klatrere, mindre trænedede og nybegyndere.

18. Aktivitets- og oplevelsesskov ved Kongskilde

Kongskilde Friluftsgård ligger i oplandet til den kommende natursti "Fodsporet", som bl.a. forbinder Slagelse og Skælskør – og indgår dermed som et af de regionale natur- og friluftstilbud i Slagelse kommunens opland, som vil kunne skabe synergi med et

naturcenter på Tårnborggård. På Skov- og Naturstyrelsens arealer i umiddelbar nærhed af Kongskilde etableres der en "Aktivitets og oplevelsesskov", som fra helt fra planlægningsfasen designes til friluftsmæssige- og rekreative formål. Aktivitets- og oplevelsesskoven på ca. 5 ha vil, ud over en vis tilplantning, komme til at indeholde eksempelvis faciliteter til motion og sundhed, naturlegeplads, rollespilsområde, hundeskov, friluftscene, labyrint, historisk skov m.v.

19. Indretning af Skovkrogen som værested for rollespillere og eventyrere

På Skov- og Naturstyrelsens naturarealer ved Kongskilde ligger et ubeboet skovhus – "Skovkrogen" – som vil være særdeles velegnet som udgangspunkt for rollespillerene m.fl. Skovkrogen er beliggende ganske tæt ved ovennævnte Aktivitets- og oplevelsesskov og vil kunne indgå naturligt i brugen af denne til bl.a. rollespil og andre historiske aktiviteter, hvor man kan tage udgangspunkt i stedets spændende historie. Huset skal fastholdes i den nuværende gamle og primitive stil, men en vis istandsættelse er nødvendig – herunder fremføring af drikkevand og etablering af et velfungerende multitoilet.

20. Øvrig formidling og information.

Både på Tårnborggård og på Kongskilde skal den eksisterende information opgraderes således at den formidler de nye faciliteter om muligheder. Dette omfatter en ny velkomstavle ved indgangene til områderne, en ny folder med kort og beskrivelse af oplevelsesmulighederne samt en temafolder om rollespilsaktiviteter på Tårnborggård og Kongskilde.

2.8 Projektets organisation og medfinansiering

Der nedsættes en styregruppe og en følgegruppe for projektet. Skov- og Naturstyrelsen Storstrøm og Slagelse Kommune er medlemmer af styregruppen. Styregruppen er ansvarlig for gennemførelse af projektet. Skov- og Naturstyrelsen Storstrøm, Slagelse Kommune, VisitSydvestsjælland, Sydvestsjællands Museum, Gerlev Idrætshøjskole, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet er medlemmer af følgegruppen.

Skov- og Naturstyrelsen Storstrøm ansætter en naturvejleder/projektleder, som står for implementeringen af projektet. En række af opgaverne, f.eks. udvikling af IT-spil og sikring af handicaptilgængelighed er specialiserede opgaver, og skal derfor udføres af eksterne konsulenter. Skov- og Naturstyrelsen Storstrøm har en bevilling på 500.000 til indretning af faciliteterne på Tårnborggård, som indgår som medfinansiering.

Under forudsætning af en politisk beslutning, kan Slagelse kommunen vælge at placere naturskolen på Tårnborggård. Slagelse Kommune vil i så fald kunne bidrage med placering af eksisterende naturskole med to fastansatte naturvejledere og midler til istandsættelse af bygningsmassen, men det afhænger af den endelige placering af naturskolen og kommunens budgetforhandlinger i oktober 2009.

VisitSydvestsjælland deltager i udvikling af projektet, og bidrager med 300 timer som medfinansiering. Endvidere vil VisitSydvestsjælland sikre at projektet markedsføres nationalt og internationalt.

Sydvestsjællands Museum deltager i udvikling af projektet, særligt omkring Kulturkørekorret og andre kulturhistoriske emner. Sydvestsjællands Museum bidrager med 450 timer som medfinansiering.

Gerlev Idrætshøjskole deltager i udvikling af projektet, særligt omkring adventure-aktiviteter og IT-spil. Gerlev Idrætshøjskole bidrager med 300 timer som medfinansiering.

Friluftsrådet har sagt ja til at deltage som partner i en ansøgning om grønt partnerskab og Danmarks Naturfredningsforening forventes at gøre det samme. Endvidere vil Friluftsrådet blive søgt om støtte fra Tips- og Lottomidlerne.

LAG'en for Slagelse kommune er særdeles interesseret i projektet og har bedt om en ansøgning om medfinansiering.

3 Ansættelse af naturvejleder / projektleder for Tårnborggård Naturcenter

Naturvejlederen er den afgørende forskel mellem en levende, synlig og progressiv naturcenter og en ubemandet naturskole med selvhjulpne brugere.

Naturvejlederen ser naturcenteret i den store sammenhæng og sikrer at tingene fungerer med alle parthavere, interessenter og brugere, og har overblikket og ser nye udviklingsmuligheder, når de dukker op.

Naturvejlederen gør, gennem det personlige møde med brugerne, arrangementer og ture vedkommende og nærværende, og giver brugerne lyst til at komme igen eller opleve mere på egen hånd.

Naturvejlederen skal endvidere fungere som projektleder i projektperioden. Som projektleder skal vedkommende både sikre at de forskellige faciliteter etableres i projektperioden samt sikre at der gennemføres en række aktiviteter og oplevelsestilbud, der gør Tårnborggård til et attraktivt sted at komme for såvel turister som lokale.

Derfor søger Skov- og Naturstyrelsen om tilskud til en naturvejleder tilknyttet Tårnborggård i 3 år.

Stillingen tænkes besat af en person som har en relevant uddannelsesbaggrund indenfor natur-, formidlings-, og kulturvidenskaberne og som demonstrerer viden og erfaring i forhold til håndtering af projekter og kommunikation.

Det er en fuldtidsstilling med den forudsætning, at der forventes en vis fleksibilitet i forhold de skiftende arbejdstider der opstår i forbindelse med serviceringen af de nævnte målgrupper.

Efter de tre år forventes det, at der er skabt grundlag for finansiering af løn til naturvejlederen bl.a. via den indtægt, som genereres ved afholdelse af ture og events.

Budget

Se vedlagte budgetark.

Der gøres opmærksom på at AFF ikke giver tilskud til bygningsarbejder, hvorfor der hertil skal fremsendes et budget uden Tårnborggårds bygningsrenovering. Til alm. orientering for kommunen og SNS er der dog sideløbende udarbejdet et budget, som medtager bygningsrenoveringen.

Vedhæftet ansøgningen:

2 budget hhv. med og uden Tårnborggårds bygningsrenovering
bilag 1, Regionale geografiske sammenhænge
bilag 2, Faciliteter på Tårnborggård
bilag 3, Brofæstet m. omgivelser